

Sändlista

Strategin Vetenskap för global utveckling

Beslut

SLU beslutar:

att fastställa strategin Vetenskap för global utveckling – SLU:s bidrag till fattigdomsbekämpningen.

Ärendet

Rektor uppdrog den 25 januari 2010 åt en arbetsgrupp under ledning av professor Ulf Magnusson att utarbeta ett förslag till politik för global utveckling, PGU. Arbetsgruppen har lämnat ett förslag som behandlats inom rektors ledningsråd och av fakultetsledningarna. Strategin ska utgöra en grund för den kommande planeringen på såväl universitets- som fakultetsnivån.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Lisa Sennerby Forsse efter föredragning av akademisekreterare Sune Lindh och i närvaro av universitetsdirektör Ulf Heyman.

Lisa Sennerby Forsse

Sune Lindh

Sändlista

Dekanerna
Universitetsdirektören
Överbibliotekarien
Chefen för universitetsdjursjukhuset

Kopia för kännedom

Prorektor
Vicerektorerna
Avdelningar (motsv.) inom administrationen

VETENSKAP FÖR GLOBAL UTVECKLING

- SLU:s bidrag till fattigdomsbekämpningen

1. Inledning

SLU:s verksamhetsidé är att *utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa*. Verksamhetsidéns globala perspektiv har länge varit levande inom universitetet. Lärare och studenter vid SLU har alltid varit starkt engagerade i det globala utvecklingssamarbetet. Viktiga insatser har gjorts i Afrika, Sydostasien och Mellanamerika för att genom forskning och kapacitetsuppbyggnad utveckla den hållbara användningen av de biologiska naturresurserna.

Stora förändringar i vår omvärld gör att den globala dimensionen i SLU:s verksamhet blir än viktigare. Kraven ökar på produktion av livsmedel på grund av befolkningsökning och nya starka ekonomier. Livsmedelskedjan blir alltmer global. Nya grödor som odlas för produktion av energi och fiber konkurrerar om marken med produktionen av livsmedel. Förutsättningarna för att bedriva lantbruk¹ förändras över hela världen på grund av klimatförändringar, genom introduktionen av nya grödor och husdjursraser och ny teknik. Tätbefolkade och högt industrialiserade länder köper stora jordbruksarealer från fattiga länder där jordbruket istället skulle kunna utvecklas för att försörja den inhemska befolkningen. Den snabba men ofta ojämna ekonomiska utvecklingen i delar av världen gör att fattigdomsbegreppet blir alltmer komplext och att den traditionella indelningen i u-länder och i-länder blir allt mindre relevant.

Dessa och andra omfattande förändringar innebär en utmaning för SLU att utveckla sin globala roll och att aktivt medverka till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (PGU). Den svenska regeringen har fastställt att tillgången till forskningsbaserad kunskap är central för utvecklingen i de fattiga länderna och att det övergripande målet för Sveriges stöd till utvecklingsrelaterad forskning är att stärka forskning av relevans för fattigdomsbekämpning. I detta ligger att bl.a. bidra till ekonomisk utveckling och att utveckla lantbruket i fattiga länder för att uppnå FN:s millenniemål att halvera fattigdom och hunger till 2015. Forskningen kan bidra till att studera hur detta kan åstadkommas genom olika modeller eller kombinationer av dem. En diskussion avser t.ex. att ett högeffektivt storskaligt lantbruk i fattiga länder som producerar mycket livsmedel mättar kanske befolkningen, men bidrar inte nödvändigtvis till fattigdomsbekämpningen, medan ett småskaligt lågintensivt jordbruk som kan vara positivt för fattigdomsbekämpningen kanske inte producerar tillräckligt med livsmedel för att skapa tillväxt och minska hungern. Denna fråga är i sig själv ett angeläget område för forskning.

SLU:s kunskaper och erfarenheter har stor potential att förbättra levnadsvillkoren för världens fattiga. SLU:s kompetens rör främst lantbruk och har därför stor betydelse för andra breda globala frågor som energi, smittsamma sjukdomar, biodiversitet och klimatförändringen. SLU:s forskning bidrar framförallt till att öka mängden globala allmänna nyttigheter vilka behövs för att balansera och komplettera den allt större volymen forskning från den privata sektorn som inte är tillgänglig för alla.

SLU avser att delta i uppbyggnaden av sådan kunskap och kunnande internationellt. I denna strategi besvaras frågorna *varför* SLU ska engagera sig globalt, *vad* SLU ska engagera sig i och *hur* detta bör gå till.

2. Varför ska SLU som organisation engagera sig i PGU?

Det grundläggande skälet är att lantbruk är en starkt vetenskapsbaserad verksamhet och att en rationell livsmedelsförsörjning erfarenhetsmässigt är en grundförutsättning för ekonomisk utveckling, d.v.s., fattigdomsbekämpning. SLU är det svenska universitet som utan jämförelse har den bredaste och djupaste kompetensen inom lantbrukssektorn i vid mening. SLU har således ett tydligt globalt mandat.

Millenniemalet och den Internationella agendan

Naturresursernas betydelse för den globala utvecklingen uttrycks i FN:s millenniemål till 2015. Särskilt har följande tre mål direkt bäring på SLU:s verksamhet: 1. Extrem fattigdom och hunger ska halveras; 6. Spridningen av hiv/aids, tbc, malaria och andra sjukdomar ska hejdas; 7. En miljömässigt hållbar utveckling ska säkerställas.

I *World Development Report 2008* framhålls vikten av att utveckla jordbruket i de fattiga delarna av världen för

---

¹ Med "lantbruk" avses i detta dokument jord- och skogsbruk.

att bekämpa fattigdom och hunger. Vidare konstateras det att det internationella samfundet eftersatt utvecklingen av lantbruket i fattiga länder under flera decennier.

Livsmedelsförsörjning och jordbruk har under de senaste åren stått högt på den internationella agendan: vid högnivåmötet i Madrid om livsmedelsförsörjning, G8-mötet i L'Aquila, flera G 20-möten under 2009 samt toppmötet i Rom 2008 om världens livsmedelsförsörjning. SLU:s forskningsinriktning är därför ytterst relevant i ett globalt perspektiv.

Regeringens uppdrag till SLU i PGU

Regeringen understryker i skrivelsen *Globala utmaningar - vårt ansvar* (Regeringens skrivelse 2007/08:89) det gemensamma ansvaret för utvecklingspolitikens genomförande. I skrivelsen framhålls den fattiga människans perspektiv och det är värt att det sammanhanget notera att drygt två tredjedelar av världens fattiga bor på landsbygden. I regleringsbrevet för SLU år 2010 framgår att "SLU inom ramen för den egna verksamheten, och i samarbete med andra aktörer ska arbeta för att bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling."

SLU har alltså ett direkt uppdrag från regeringen att arbeta med dessa frågor och att göra det i samarbete med andra aktörer.

Sveriges roll i den globala agendan

Deltagande från SLU i internationellt utvecklingssamarbete bidrar till den kompetens som behövs för att Sverige på ett trovärdigt och kompetent sätt ska kunna påverka den globala utvecklingsagendan inom FN-systemet, EU, Världsbanken och övriga investeringsbanker samt i andra internationella sammanhang.

Av regeringens policy för forskning inom det svenska utvecklingssamarbetet 2010-2014 konstateras också att kompetent svenskt engagemang och deltagande i globala utvecklingssamarbeten är beroende av svensk forskningskompetens. Det är därför angeläget att SLU tar ett ansvar för att den svenska resursbasen vidmakthålls och utvecklas.

SLU:s forsknings- och utbildningsstrategi och internationellt partnerskap

I SLU:s forsknings- och utbildningsstrategi från år 2007 lyfts internationella frågor tydligt fram. Av strategin framgår att SLU under lång tid haft en omfattande u-landsinriktad verksamhet och medverkat i stora kapacitetsuppbyggnadsprogram, men att biståndsforskningen på grund av rådande finansieringsformer nu till övervägande del är splittrad i mindre projekt. SLU står också inför en generationsväxling när det gäller u-landsinriktad forskning och behöver göra en samlad ansats för att bibehålla och kunna ta nya initiativ inom sina verksamhetsområden.

I de mål som SLU:s styrelse satte upp under år 2009 framhålls hög kvalitet och internationellt partnerskap som viktiga framgångsfaktorer för SLU:s bidrag till hållbart nyttjande av de globala naturresurserna. Det internationella och globala partnerskapet är avgörande för SLU:s utveckling.

För fattigdomsbekämpning

SLU:s verksamhetsområde är brett och bidrar till utveckling på olika nivåer (lokalt, nationellt och globalt), inom olika sektorer och gynnar olika grupper. Eftersom den fattiga människans perspektiv är centralt i den svenska PGU:n ligger tyngdpunkten i denna strategi på SLU:s verksamheter som gynnar fattigdomsbekämpning – dock med en uttalad ömsesidighet.

World Development Report 2008 slår fast att investeringar i lantbruksforskning är avgörande för fattigdomsbekämpningen på landsbygden där två tredjedelar av världens fattiga bor. Den största strukturella förändringen av lantbruksforskningen i ett internationellt perspektiv under de senaste 40 åren är att en allt mindre andel är offentligt finansierad. Det är således angeläget att med offentliga medel bedriva forskning med ett fattigdomsperspektiv då denna är av begränsat intresse för den privata sektorn eftersom de fattiga sällan kan betala för forskningsresultaten.

3. Vad kan SLU då bidra med till den globala utvecklingsagendan?

Det är tydligt att SLU:s verksamhetsområden blir allt mer globala vilket leder till att svenska förhållanden påverkas av det som sker internationellt. Marknaderna för livsmedel, fodermedel, skogsprodukter, insatsvaror, energiråvaror och utrustning är globala. Miljöproblem, klimatförändringar, skadegörare och smittsamma sjukdomar stoppas inte av nationsgränser.

Kunskapsutvecklingen vid SLU anpassas till detta. Internationellt samarbete och ömsesidighet är – som för alla

universitet - en förutsättning för framgångsrik utveckling inom SLU:s verksamhetsområden, globalt och nationellt. Genom att arbeta internationellt får SLU:s forskare och lärare breddad kunskap om produktionsförutsättningar och biologiska processer. De får insikter om den internationella agendan för utvecklingsfrågor. De kan också få ett mer holistiskt synsätt och nya infallsvinklar på frågor som rör livsmedelsförsörjning och nyttjande av de biologiska naturresurserna.

Det finns ett starkt engagemang i globala frågor bland forskare, lärare och studenter på SLU. En genomtänkt strategi för finansiering av forskning och undervisning om global utveckling, och karriärmöjligheter för unga människor behövs för att utveckla detta engagemang. För att bibehålla kompetens och trovärdighet kring globala frågor är det också viktigt att forskare, lärare och studenter vid SLU är direkt verksamma i fattigare länder. Konkurrensen om begåvade och entusiastiska människor är stor och SLU ska vara en attraktiv aktör även inom detta område. Det ska vara tydligt att SLU utbildar världsmedborgare.

SLU:s roll i den svenska politiken för global utveckling är alltså att bidra till att denna är vetenskapligt baserad inom lantbruksektorn i vid mening. SLU verkar framförallt genom tre mekanismer: *forskning*, *kapacitetsuppbyggnad* och att *bidra med expertis*. Området fortlöpande miljöanalys återfinns i alla mekanismerna.

Forskning

SLU:s forskning har relevans för livsmedelsförsörjning, fattigdomsbekämpning, miljöpåverkan och klimatanpassning i utvecklingsländer. Forskningen bedrivs i nära samarbete med partners i utvecklingsländerna och ofta i form av kapacitetsbyggande doktorandprojekt. Majoriteten av forskningsfrågorna har en tydlig koppling till SLU:s vetenskapliga styrkeområden som pekats ut i SLU:s forskningsstrategi 2009-2012. Kommunikation av forskningen är en central del av verksamheten, såväl i utvecklingsländerna som i Sverige. Den svenska forskningen kan dra direkt nytta av samarbetet med utvecklingsländerna, dels genom nya forskningsrön, dels från de nätverk som byggs upp. De internationella nätverk som skapas mellan forskare är också givande i form av tillträde till den internationella debatten inom utvecklingsforskningen.

Kapacitetsuppbyggnad

SLU har en lång och framgångsrik tradition att utbilda akademiker från utvecklingsländer, särskilt på högre akademisk nivå. Utbildningen har skett både i Sverige och i respektive hemland. Många av dessa personer har nått höga och betydelsefulla positioner i sina länder. En tydlig trend är att forskarutbildningen i allt större utsträckning sker i utvecklingsländerna. SLU deltar därför i uppbyggnaden av nationella eller regionala forskarskolor och engagerar sig där i forskningssamarbete, handledning, speciella kurser och samverkan med svenska doktorander. Genom de internationellt inriktade masters-utbildningarna vid SLU ökar möjligheten att nå fler akademiker från utvecklingsländer. På så vis kan SLU utveckla sina kontaktnät och dra nytta av forskning som bedrivs i andra länder och internationella institut, nå ut med information om SLUs egen verksamhet och utveckla densamma.

Området fortlöpande miljöanalys vid SLU bidrar med kunskap för att i utvecklingsländer kunna samla in objektiv information, att utvärdera och bidra med kompetens för att bygga upp system för miljöövervakning.

Genom att forska, forskarutbilda och undervisa i ämnen relevanta för livsmedelsförsörjning, för fattigdomsbekämpning, samt för att begränsa miljöförstöring och anpassa lantbruk till ett förändrat klimat, bygger SLU också upp den svenska resursbasen i utvecklingsfrågor. Nya kurspaket utvecklas också på grundutbildningsnivå för att ge SLU-studenter tvärvetenskaplig bredd, introduktion i samhällsvetenskap och naturvetenskaplig specialisering i uthållig resursanvändning och global utvecklingsproblematik.

Bidra med expertis

Genom forskning, undervisning och fortlöpande miljöanalys har många anställda vid SLU byggt upp en kvalificerad expertis inom områden som är synnerligen relevanta för den globala utvecklingsagendan. Denna expertis hos enheter eller enskilda forskare inom SLU kan användas för att i specifika frågor eller inom vissa områden göra kvalificerade bedömningar och utvärderingar eller för att ta fram strategier och policys. Mottagare av dessa vetenskapligt baserade expertutlåtanden kan vara myndigheter och policyorgan på internationell eller nationell nivå.

4. Hur ska då SLU bidra med forskning, kapacitetsuppbyggnad och expertis inom PGU?

SLU:s engagemang i utvecklingsfrågor ska präglas av social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Liksom allt svenskt utvecklingssamarbete ska engagemanget vila på en värdegrund bestående av demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Mekanismerna *kapacitetsuppbyggnad* och att *bidra med expertis* växer fram ur forskning av hög vetenskaplig kvalitet. Det är således angeläget att arbetet inom PGU vid SLU har en stark koppling till SLU:s vetenskapligt framstående miljöer och att arbetet är väl integrerat i alla delar av SLU:s verksamhet. Denna integration är också viktig för att det globala samarbetet ska ge största möjliga utväxling för SLU:s forsknings- och undervisningskapacitet.

Samtidigt är det viktigt att SLU:s arbete inom PGU synliggörs både utåt och inom SLU. Att bilda ett starkt internt nätverk tvärs genom fakulteter och institutioner är ett sätt att bedriva en verksamhet som är väl integrerad i det dagliga arbetet vid SLU och som synliggörs utåt och inåt. Ett sådant nätverk måste ha sådana personella och ekonomiska resurser att det blir attraktivt för SLU:s forskare och lärare att delta i. Också internationella nätverk och allianser för SLU:s forskare och lärare måste stärkas och utvecklas för att SLU ska bli framgångsrikt i arbetet med PGU

Vid en analys av möjliga externa finansieringskällor för akademisk verksamhet – dvs. forskning och kapacitetsuppbyggnad – utanför Sverige så visar det sig att dessa källor oftast endast stöder större tematiska program som oftast är multidisciplinära. SLU och dess forskare måste därför underhålla och bygga internationella allianser.

Förutsättningar för framgång

SLU:s vetenskapliga kompetens är avgörande för om verksamheten ska bli framgångsrik liksom ett starkt engagemang för globala frågor från dess medarbetare. SLU måste vara disciplinärt kunnigt för att vara attraktiva som samverkanspartners i stora projekt. Utöver den vetenskapliga kompetensen behöver också andra delar utvecklas.

- Kunskapen om den övergripande policydiskussionen rörande utvecklingssamarbetet såväl i Sverige som internationellt måste spridas mer inom SLU. Att vara orienterad om denna diskussion och förstå var den egna verksamheten passar in i detta sammanhang är oftast avgörande för den enskilde forskarens eller lärarens framgång i det globala utvecklingssamarbetet. Med detta följer också att forskare eller forskargrupper i större utsträckning måste kunna arbeta tvärvetenskapligt eller multidisciplinärt.
- SLU har utvecklat administrativ kompetens för stödfunktioner för forsknings- och samarbetsprojekt inom EU. Motsvarande kompetenta stöd saknas idag för de forskare/lärare som driver bilaterala och regionala samarbeten med partners utanför EU. Det är således utomordentligt angeläget att liknande administrativ/ekonomisk kompetens byggs upp för denna typ av samarbeten.
- För att studenter och forskare ska känna sig engagerade i verksamhet inom PGU måste det globala perspektivet integreras i all verksamhet. SLU:s ledning har det yttersta ansvaret för detta. SLUs strategi att utveckla den PGU-relaterade verksamheten kräver förstärkta resurser.
- I planen för att öka de ekonomiska resurserna för den PGU-relaterade verksamheten ingår att identifiera och bearbeta nya finansieringskällor, arbeta för ett aktivt deltagande i CGIARs s.k. megaprogram, undersöka möjligheterna att utveckla en donationsfond för global forskning vid SLU, samt att samverka med andra universitet och forskningsinstitutioner för att öka kraften att konkurrera om finansiering.
- SLU visar sitt engagemang i politiken för global utveckling genom att avsätta egna ekonomiska och administrativa resurser för denna strategi.